

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ
Філалагічны факультэт
Кафедра беларускага мовазнаўства

Анатацыя да дыпломнай работы

КАНЦЭПТ «ДРУЖБА / СЯБРОЎСТВА»
Ў МОЎНАЙ КАРЦІНЕ СВЕТУ БЕЛАРУСАЎ

КЛІМОВІЧ Настасся Андрэеўна

Навуковы кіраўнік :
кандыдат філалагічных навук,
дацэнт А. Л. Садоўская

Мінск, 2020

РЭФЕРАТ

Ключавыя словы: ЛІНГВАКУЛЬТУРАЛОГІЯ, МОЎНАЯ КАРЦІНА СВЕТУ, КАНЦЭПТ, СЯБРОЎСТВА, ДРУЖБА, СТРУКТУРА КАНЦЭПТУ, ПАНЯЦІЙНАЯ БАЗА, ПАЧУЦЦЁВА-ЭМПІРЫЧНАЯ БАЗА, АСАЦЫЯТЫЎНАЕ ПОЛЕ, ФАЛЬКЛОРНА-ЛІТАРАТУРНЫ ФОН.

Аб'ект даследавання: канцэпт «дружба / сяброўства» ў моўнай карціне свету беларусаў.

Прадмет даследавання: структурная арганізацыя і нацыянальна-культурныя характарыстыкі канцэпту «дружба / сяброўства» ў беларускай мове.

Мэта дыпломнай работы: рэканструкцыя і комплексны семантычна-лінгвакультуралагічны аналіз канцэпту «дружба / сяброўства» ў моўнай карціне свету беларусаў.

Метадалогія і метады даследавання абумоўлены аб'ектам даследавання і спецыфікай матэрыялу, а таксама мэтай і задачамі работы. Вядучымі метадамі даследавання сталі наступныя: метады семантычнага, этымалагічнага, кантэкстуальнага і лінгвакультуралагічнага аналізу, апісальна-аналітычны метады, метады і прыёмы суцэльнай выбаркі і свабоднага асацыятыўнага эксперыменту. Даследаванне вялося пераважна ў індуктыўным кірунку ад фактычнага матэрыялу да яго сістэматызацыі.

Матэрыялам для даследавання сталі даныя суцэльнай выбаркі з тлумачальных, этымалагічных, сінанімічных і іншых нарматыўных слоўнікаў, асацыятыўнага слоўніка, фразеалагічных і парэміялагічных даведнікаў, зборнікаў афарызмаў і мастацкіх твораў беларускіх паэтаў і пісьменнікаў, вынікі ўласна праведзенага асацыятыўнага эксперыменту.

У дыпломнай рабоце праведзены рэканструкцыя і комплексны семантычна-лінгвакультуралагічны аналіз канцэпту «дружба / сяброўства» ў моўнай карціне свету беларусаў, у выніку чаго акрэслена структурная арганізацыя (паняццёвая база, пачуццёва-эмпірычная база, фальклорна-літаратурны фон) і нацыянальна-культурныя характарыстыкі канцэпту «дружба / сяброўства» ў беларускай мове.

Практычная значнасць дыпломнай работы заключаецца ў тым, што асноўныя палажэнні, вынікі і сістэматызаваны фактычны матэрыял могуць быць выкарыстаны: 1) пры далейшай распрацоўцы праблем і пытанняў лінгвакультуралогіі і кагнітыўнай лінгвістыкі; 2) пры распрацоўцы спецкурсаў і спецсемінараў для студэнтаў гуманітарных спецыяльнасцей ў вышэйшых навучальных установах краіны; 3) у практыцы выкладання беларускай мовы іншаземцам.

Аб'ём работы: работа складаецца з 55 старонак, спіс выкарыстаных крыніц налічвае 58 адзінак.

РЕФЕРАТ

Ключевые слова: ЛИНГВОКУЛЬТУРОЛОГИЯ, ЯЗЫКОВАЯ КАРТИНА МИРА, КОНЦЕПТ, ДРУЖБА, СТРУКТУРА КОНЦЕПТА, ПОНЯТИЙНАЯ БАЗА, ЧУВСТВЕННО-ЭМПИРИЧЕСКАЯ БАЗА, АССОЦИАТИВНОЕ ПОЛЕ, ФОЛЬКЛОРНО-ЛИТЕРАТУРНЫЙ ФОН.

Объект исследования: концепт «дружба» в языковой картине мира белорусов.

Предмет исследования: структурная организация и национально-культурные характеристики концепта «дружба» в белорусском языке.

Цель дипломной работы: реконструкция и комплексный семантико-лингвокультурологический анализ концепта «дружба» в языковой картине мира белорусов.

Методология и методы исследования обусловлены объектом исследования и спецификой материала, а также целью и задачами работы. Ведущими методами исследования стали следующие: метод семантического, этимологического, контекстуального и лингвокультурологического анализа, описательно-аналитический метод, методы и приемы сплошной выборки и свободного ассоциативного эксперимента. Исследование велось преимущественно в индуктивном направлении от фактического материала к его систематизации.

Материалом для исследования послужили данные сплошной выборки из толковых, этимологических, синонимических и других нормативных словарей, ассоциативного словаря, фразеологических и паремиологических справочников, сборников афоризмов и художественных произведений белорусских поэтов и писателей, результаты проведенного своими усилиями ассоциативного эксперимента.

В дипломной работе проведены реконструкция и комплексный семантико-лингвокультурологический анализ концепта «дружба» в языковой картине мира белорусов, в результате чего установлена структурная организация (понятийная база, чувственно-эмпирическая база, фольклорно-литературный фон) и национально-культурные характеристики концепта «дружба» в белорусском языке.

Практическая значимость дипломной работы заключается в том, что основные положения, результаты и систематизированный фактический материал могут быть использованы: 1) в дальнейших разработках проблем и вопросов лингвокультурологии и когнитивной лингвистики; 2) при разработке спецкурсов и спецсеминаров для студентов гуманитарных специальностей в высших учебных заведениях страны; 3) в практике преподавания белорусского языка иностранцам.

Объем работы: работа состоит из 55 страниц, список использованных источников насчитывает 58 единиц.

ABSTRACT

Keywords: LINGUOCULTUROLOGY, LANGUAGE PICTURE OF THE WORLD, CONCEPT, FRIENDSHIP, CONCEPT STRUCTURE, CONCEPTUAL BASE, SENSORY-EMPIRICAL BASE, ASSOCIATIVE FIELD, FOLKLORE AND LITERARY BACKGROUND.

Object of research: concept in the language picture of the world of Belarusians.

Subject of research: structural organization and national cultural characteristics of the concept «friendship» in the Belarusian language.

The purpose of the thesis: reconstruction and comprehensive semantic-linguistic-cultural analysis of the concept «friendship» in the language picture of the world of Belarusians.

The methodology and methods of research are determined by the object of research and the specifics of the material, as well as the purpose and objectives of the work. The leading research methods are the following: the method of semantic, etymological, contextual and linguistic-cultural analysis, descriptive-analytical method, methods and techniques of continuous sampling and free associative experiment. The research was conducted mainly in the inductive direction from the actual material to its systematization.

The material for the study was data from a solid sample of explanatory, etymological, synonymic and other normative dictionaries, an associative dictionary, phraseological and paremiological reference books, collections of aphorisms and artistic works of Belarusian poets and writers, the results of the actual associative experiment.

In the thesis, the reconstruction and comprehensive semantic-linguistic-cultural analysis of the concept «friendship» in the language picture of the world of Belarusians, as a result of which the structural organization (conceptual base, sensory-empirical base, folklore-literary background) and national-cultural characteristics of the concept «friendship» in the Belarusian language are outlined.

The practical significance of the thesis is that the main provisions, results and systematic factual material can be used: 1) in the further development of problems and issues of linguoculturology and cognitive linguistics; 2) in the development of special courses and special seminars for students of Humanities in higher educational institutions of the country; 3) in the practice of teaching the Belarusian language to foreigners.

Volume of work: the work consists of 55 pages, the list of sources used includes 58 units.